

Regelmatig komen er in de opvang stagairs over de vloer. Wie zijn ze en welke richting volgen ze precies? En waar kun je zelf een (extra) diploma halen? KIDDO geeft je in vogelvlucht een overzicht van de opleidingen in het vak.

De knepen van het vak

Waar leer je het?

1 Begeleider in de kinderopvang

Volg je na de richting "verzorging" in het beroepsonderwijs nog een zevende specialisatiejaar "kinderzorg", dan kun je als begeleider in de gesubsidieerde kinderopvang aan de slag. In het Vesaliusinstituut in Oostende hebben de leerlingen van het zevende specialisatiejaar kindzorg twaalf weken stage. Pedagogisch directeur Yamina Rehimi licht toe: 'Verspreid over verschillende periodes draai je mee bij een onthaalouder, in een kinderdagverblijf, in een buitenschoolse opvang en in een kleuterklas. Verder heb je een lessenspakket met een aantal algemene vakken (en ook lichamelijke opvoeding en expressie) en een aantal beroepsgerichte vakken, zoals opvoedkunde en verzorging. Maar ook die vakken bestaan uit meer dan enkel theorie: de leerlingen kunnen in een aantal sessies ook praktijksituaties (bijvoorbeeld uit de stage) inbrengen en onderzoeken samen verklaringen en handelingsmogelijkheden die hen in het pedagogisch werken kunnen verrijken. Na dit zevende jaar heb je het diploma hoger secundair onderwijs op zak.'

Meer info over deze opleiding vind je op www.vesaliusinstituut.be/sense/studierichtingen/kinderzorg-bso. Andere secundaire beroepsscholen bieden een zeer gelijkaardige opleiding aan.

Ook voor jou? Check it out!

Je kunt de opleiding voor begeleider in de voorschoolse opvang ook volgen in een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO). Voor een plaats bij jou in de buurt en de inhoud van het curriculum, surf je naar www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/volwassen/richtingen.asp. Klik dan op "begeleider in de kinderopvang".

'In het volwassenonderwijs combineren de meeste studenten de opleiding met een baan', zegt coördinator Els Van Den Brande van CVO VSPW Kortrijk. 'Dat kan perfect. Per week is er één dag les en tien uur stage. Net als bij de andere CVO's, vind je ook bij ons de basismodules over observeren, voeding, verzorging, spelen, ontwikkeling en eigenheid van kinderen, omgaan met ouders, enzovoort. Maar binnen het leerplan hebben we ook onze eigen accenten: studenten leggen bijvoorbeeld de link tussen

theorie en praktijk, onze docenten begeleiden dus ook de stages. En we hebben permanente evaluaties. Er zijn geen examens, maar studenten werken in de lessen en op stage voortdurend opdrachten uit. Je kunt dus het hele jaar door punten verdienen!'

2 Begeleider in de gezinsopvang (onthaalouder)

Als onthaalouder kun je een van de opleidingen voor de kinderopvang volgen: een opleiding "begeleider in de kinderopvang" is bijvoorbeeld geschikt. Maar als onthaalouder ben je niet verplicht om een opleiding te volgen, zelfs de startcursus is dat niet. Al vinden de meesten het wel een pluspunt en ook veel diensten voor onthaalouders zetten hierop in. Een startcursus kun je overal in Vlaanderen volgen:

Het VCOK Vormingscentrum voor Opvoeding en Kinderopvang organiseert maandelijks een startcursus. Meer info vind je op www.vcok.be.

VIAC organiseert een vierdaagse basisopleiding voor onthaalouders. Surf hiervoor naar www.viac.be. Ook heel wat diensten voor onthaalouders hebben – eventueel in een samenwerkingsverband met andere diensten – een startcursus voor de onthaalouders die bij een dienst aansluiten.

Iedereen welkom

'Voor de startcursus heb je geen specifieke vooropleiding nodig: iedereen is welkom', verzekert Chris De Bruyne ons, coördinator van VCOK. 'In een groepje van vijftien volg je – gespreid over meerdere weken – een opleiding van vijf dagen. Niet alleen pedagogische thema's komen aan bod, maar ook alle andere aspecten van het vak. Hoe pak je het financieel aan? Wat is het effect op je eigen gezin? Er wordt ook flink wat aandacht besteed aan het belang van een goede samenwerking en communicatie met de ouders. En voor levensreddend handelen en voeding bij baby's en peuters nodigen we externe experts uit. Dit klinkt misschien theoretisch, maar aan het einde van elke opleidingsdag krijgen de cursisten vaak een praktijkopdracht mee. En ze volgen een kijkstage bij twee onthaalouders. Na het verslag van die kijkstage en een persoonlijk feedbackgesprek, krijgen de cursisten een bewijs van

deelname. En het gebeurt niet altijd, maar soms leidt het tot vrijstellingen in andere opleidingen in de branche.'

Daarnaast is er momenteel een nieuw kennismakings-traject gezinsopvang in ontwikkeling. Wie als onthaalouder aan de slag wil, kan dit in de toekomst volgen op verschillende plaatsen in Vlaanderen. Via dit traject van veertig uur krijg je goed zicht op de baan en de vereisten daarvoor. Als toekomstige onthaalouder breng je – onder begeleiding – ook je sterktes en uitdagingen in kaart. Zo kom je goed voorbereid aan de start.

Al een tijdje bezig...

Wie al een tijdje als onthaalouder werkt, kan terecht bij de Onthaalouderacademie. Met vier modules van telkens veertig uur (elke keer verspreid over vijf zaterdagmiddagen) kun je je bijscholen in "spelen met het jonge kind", "jonge kinderen begeleiden", "samenwerken met ouders" en "verzorging en EHBO". De certificaten die je hiermee behaalt, geven recht op vrijstellingen in de opleiding "begeleider in de kinderopvang" (zie kader 1). Alle info vind je op www.onthaalouderacademie.be.

3 Begeleider in de buitenschoolse opvang

Strikt genomen heb je voor de buitenschoolse opvang geen opleiding nodig. Maar ook daar is de trend naar meer professionalisering ingezet: eind 2011 werd al verwacht dat vijftig procent van de medewerkers een erkende kwalificatie bezit of deelneemt aan een opleidingstraject. Daarom laten heel wat begeleiders via een testcentrum hun vaardigheden omzetten in een ervaringsbewijs (zie ook KIDDO 6 in 2011). Daarnaast organiseren de Centra voor Volwassenonderwijs ook een opleiding van anderhalf jaar. In samenwerking met de VDAB bieden ze ook een verkorte opleiding aan van zes maanden. Begeleiders die via de VDAB helemaal nieuw in de buitenschoolse opvang starten, kunnen zich op die manier snel inwerken. Voor een opleiding bij jou in de buurt, surf je naar www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/volwassen/richtingen.asp. Klik dan op "begeleid(st)er buitenschoolse kinderopvang".

4 Verantwoordelijke in de kinderopvang

Run je een kinderdagverblijf in de zelfstandige sector, dan kun je terecht bij Syntra Vlaanderen. Deze praktijkgerichte opleiding kun je gespreid over twee jaren volgen in avondonderwijs, of gedurende één jaar in dagonderwijs. Op www.syntra.be vind je de opleidingen in jouw buurt.

Coördineer je een gesubsidieerd opvanginitiatief, of werk je in de zelfstandige sector met het IKG-systeem (ouders betalen een inkomensgerelateerde bijdrage), dan volg je deze opleiding met afstandsonderwijs aan de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen. Alle informatie vind je op www.kdg.be/opleidingen/verantwoordelijke-de-kinderopvang.

Coördineren kun je leren

‘Een verantwoordelijke moet niet alleen onderlegd zijn in bedrijfskundigheid en HR-beleid’, steekt Lien Werbrouck van de Karel de Grote-Hogeschool van wal. ‘Naast de zakelijke kant komen ook aspecten aan bod zoals welbevinden en betrokkenheid, kinder- en ouderparticipatie, respect en diversiteit en dergelijke. Je kunt die opleiding in één of twee jaar afronden. Omdat het via afstandsonderwijs verloopt zijn er weinig college-uren. Bij de start is er een ontmoetingsdag waarop je kunt kennismaken en de modules worden toegelicht, daarna is het vooral zelfstudie – met een digitale leeromgeving. Elke module wordt geëvalueerd aan de hand van opdrachten. Dat is meestal een combinatie van theorie, praktijk, reflectie en visie-ontwikkeling. Wie graag meer begeleiding wil, kan ook doorlopend individuele feedback krijgen. Zo kun je tijdig bijsturen. Daar word je op het eind immers op beoordeeld.’ Of het een populaire opleiding is? ‘Best wel’, zegt Werbrouck. ‘Dit jaar startten zo’n 30 studenten. De meesten onder hen zijn al in de sector actief, maar we zien ook afgestudeerde kleuteronderwijzers en bachelors sociaal werk die deze opleiding aan hun curriculum willen toevoegen. Je hoeft trouwens geen bachelordiploma te hebben, ook wie vijf jaar ervaring heeft als begeleider, mag starten.’

5 Pedagogisch coach

Voor de bachelor “Pedagogie van het Jonge Kind” kun je terecht bij:

- Karel De Grote-Hogeschool in Antwerpen: www.kdg.be/opleidingen/pedagogie-van-het-jonge-kind
- Erasmushogeschool in Brussel: www.erasmushogeschool.be/pedagogie-jonge-kind
- Arteveldehogeschool in Gent: www.arteveldehs.be (klik door via opleidingsaanbod)

De eerste lichting

In september 2011 startte de gloednieuwe bacheloropleiding “Pedagogie van het Jonge Kind”. De eerste lichting die in juni 2013 na drie jaar afstudeert, zal op de werkvloer instaan voor de ondersteuning van een team begeleiders, van onthaalouders, enzovoort. Ze krijgen heel wat theoretische bagage, maar ook heel veel stagetijd om praktijkervaring op te doen. In KIDDO 6 (2012) schetsten we al een portret van drie studenten. In KIDDO 7 (2011) vind je het interview terug met de drie opleidingsverantwoordelijken. ◀

Ga je voor een certificaat of voor een diploma?

Met een bewijs van deelname kun je aantonen dat je een bepaalde opleiding gevolgd hebt. Een certificaat gaat al een stapje verder. Met een diploma bewijs je niet alleen dat je een opleiding volgde, maar ook dat je de kennis en ervaring uit die opleiding beheerst: bijvoorbeeld omdat je aan het eind geslaagd bent voor tests en examens.

Begin je aan een opleiding, dan pols je hier het beste naar bij het opleidingsinstituut zelf. Of je een diploma nodig hebt dan wel een certificaat, is afhankelijk van je (toekomstige) werkplek. En je kunt in een opleiding-met-certificaat soms ook een diploma behalen wanneer je daarvoor al andere opleidingen doorliep. Vraag aan je opleidingsinstituut wat best bij jouw situatie aansluit.